

in dit nummer

EDITORIAAL BERT CORNELIS
Kommer en kwel / 2

LVV-OPINIE JANNA BAUTERS
**Liberaal vuur doof je niet
met een waterpartij / 3**

LVV-DEBAT
Tussenstand van Vivaldi / 4

BUITENLAND
De Ierse zweer / 6

ECONOMIE
**'Ontspoorde' inflatie:
klopt dat wel? / 8**

KUNST
Wat is er van de nacht? / 9

BOEKEN
**Uitgeverij Dupuis wordt
100 jaar / 10**

OPINIE ANNEMIE NEYTS
**Een peiling is een peiling
is een peiling / 11**

BOEK VAN DE MAAND
**'Ronduit' van
Caroline Pauwels / 12**

Meer liberaal vuur in Vivaldi

Tijdens een debat georganiseerd door het Liberaal Vlaams Verbond (LVB) met als onderwerp 'Vivaldi, een tussenstand' was de boodschap van professor **Marc Devos** (Ugent en VUB) aan het adres van Open Vld-voorzitter **Egbert Lachaert** heel fors: "Breng verdorie meer liberaal vuur binnen de Vivaldi-regering. Het is nog niet te laat, maar het is vijf voor twaalf." Volgens Devos kan Open Vld enkel met opgeheven hoofd de kiezer tegemoet treden als ze vechten voor de puur liberale basisprincipes. Het aanpakken van het structureel begrotingste-

kort en het hallucinante overheidsbeslag. Devos: "De liberale partij moet een challenger zijn. Op papier moeten ze dat kunnen want ze hebben de staatssecretaris voor begroting."

Voorzitter Lachaert toonde zich strijdbaar en ambitieus in zijn plannen: "De PS wou 18 miljard extra uitgeven aan sociaal beleid. Daar zegt een liberale partij resoluut nee tegen. Voor ons geen staats Hervorming voor een zak geld." Een duidelijke sneer naar N-VA. ■

Lees het verslag op blz. 4 en 5.

Kommer en kwel

Het is me wat in die Belgische politiek. Slechte peilingen, partijvoorzitters en ministers die moeten opstappen, een stoelendans en intern geruzie... Vooral de klassieke middenpartijen worden door de storm getroffen, terwijl de extremen verder uitdijen.

Bij CD&V werd geschiedenis geschreven. Nooit stapte een partijvoorzitter op na een slechte peiling. Voorgangers klampten zich altijd vast aan hun macht en roeiden voort tegen de stroom in. En niet de peiling maar de verkiezingen telden mee in de uiteindelijke afrekening, zo luidde de uitleg na het verlies. Daar kwam je altijd wel mee weg. Niet Joachim Coens dus.

De voorganger van de CD&V, voor de jongere lezers was dat de CVP, de Christelijke Volkspartij, teerde jaren op de K-bewegingen, het middenveld van sterke katholieke organisaties, inbegrepen de katholieke kerk. De partijgetrouwheid in het stemhokje werd van ouders op kinderen overgedragen.

Barsten in de K-zuil

In die K-zuil kwamen stilaan barsten. De kerk ontvolkte, een partij gebaseerd op een geloofsovertuiging en levensbeschouwing was niet meer aantrekkelijk. Je ging niet meer uit overtuiging of ideologie bij een vakbond of een ziekenfonds, als de dienstverlening maar goed was, je koos de beste school uit, of ze nu katholiek of van de staat was, maakte niets meer uit, als het onderwijs maar degelijk was. De trouwe kiezers stierven intussen stilaan uit en die stevige en betrouwbare basis verdween. Bovendien waren ook de mannen van vertrouwen weg: Gaston Eyskens, Leo Tindemans, Wilfried Martens, Jean-Luc Dehaene. Het waren politieke iconen voor wie je nog uit je zetel kwam of naar een congres ging. Het werd één lijdensweg van herbronning. We veranderen de partijnaam, we maken er een open beweging van, we

“Voor zowel CD&V als Open Vld is herbronning, opfrissing en vernieuwing de enige uitweg. Maar begin daar maar eens aan als je in verschillende regeringen zit?”

leggen niet te veel de nadruk op het “christelijke”, enzovoort. Niets hielp. Eenzelfde evolutie zagen we bij de K-bewegingen zelf. Weet u hoe tegenwoordig de Boerinnenbond heet? “Ferm”, het gaat niet alleen meer om de vrouwen op de boerderij, maar om alle vrouw in de veranderende samenleving. Het oude Algemeen Christelijk Werkersverbond heet nu “Beweging.net”. Daar kan je alle kanten mee op.

Met dit alles in het achterhoofd wordt het bijzonder boeiend te zien hoe de nieuwe CD&V-voorzitter de partij opnieuw in de markt zal plaatsen. Als het de gedoodverfde Sammy Mahdi wordt, is de twijfel terecht of hij wel de geschikte man is om de christendemocratie opnieuw vlot te trekken. Qua persoonlijkheid en politiek talent zal dat wel lukken. Bij vorige partijvoorzittersverkiezingen verloor hij met 46 procent van de stemmen maar nipt van Joachim Coens. Maar hoe gaan conservatieve, eerder rechtse en Vlaamse, CD&V'ers reageren op een man met buitenlandse roots? Komt er nog iemand van rechts, genre Hendrik Bogaert, om Mahdi uit te dagen?

Klassiek of open?

Een andere speler die in het politieke centrum geplaagd wordt met de neergang is Open Vld. Ook daar is sinds het verdwijnen van Guy Verhofstadt als vader van de vernieuwing en verruiming nog amper 10 procent over. Sinds het ontstaan van de Vlaamse Liberalen en Democraten borrelt de ideologische vertwijfeling tussen een klassieke liberale partij, wat haar voorganger de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) eigenlijk

was, en de open en ruime centrubeweging wat de bedoeling van de VLD-Partij van de Burger in 1992 was. De tweespalt achtervolgt nu ook Egbert Lachaert, zoals nog een andere vervelende kloof, die tussen de populariteit van zijn premier en de neergang van zijn partij, althans in de peilingen. Voor zowel CD&V als Open Vld is herbronning, opfrissing en vernieuwing de enige uitweg. Maar begin daar maar eens aan als je in verschillende regeringen zit? Guy Verhofstadt vormde de PVV om tot VLD toen hij al een lange weg door de woestijn van de oppositie had afgelegd. Voor de nieuwe CD&V-voorzitter en Lachaert is het een heel moeilijke opdracht om het vuur opnieuw op te poken terwijl zij ook moeten besturen, lees: “compromissen sluiten”.

Om nog niet te spreken van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne. Normaal beleid voeren is de voorbije jaren haast onmogelijk geweest. En alle verantwoordelijkheid kwam, in Vlaanderen zeker, precies op de nek van de christendemocraten en liberalen terecht. Kijk wat er met Wouter Beke is gebeurd? Federaal gingen de socialisten met de pluimen lopen, denk maar aan het succes van minister Frank Vandenbroucke, en op Vlaams niveau, sprak door de onzichtbare minister-president Jan Jambon, niemand de N-VA op zijn afwezigheid in het beleid aan. ‘Il faut le faire!’, dat je daar mee weg komt? Reken daar nog de wispelturige kiezer bij, de kloof tussen de traditionele partijen en het volk door de almaar oprukkende vermarkting van de politiek, en je zou bij de volgende verkiezingen in 2024 wel eens een aardbeving kunnen krijgen. ■

Liberaal vuur doof je niet met een waterpartij

door Janna Bauters,
LVV-ondervoorzitter

De cirkel is rond. Bart Tommelein, die prominent deel uitmaakte van de generatie liberale leiders die met ongeziene bravoure emmers water bij de liberale wijn goten, vraagt zich nu af of deze wijn nog wel 'buvable' is voor de kiezer. Niet geheel verrassend pleit hij voor een samenvloeiën met andere 'waterpartijen'. Deze smaakloze kost zou een pittig alternatief moeten zijn voor het peper en zout aan de extremen van het politieke landschap. Het is een wonder dat we als partij nog 10% halen als we dergelijke chefs in de potten laten roeren. Het is net als de maître die niet meer gelooft in zijn eigen restaurant...

Tussen het volk

Het artikel in Knack bereikte me gelukkig 's avonds, anders had ik me wellicht verslikt in mijn ochtendkoffie. Bart Tommelein (Open Vld (?)) vraagt zich dus af of een puur liberale partij nog zin heeft. Wel, beste Bart, we hebben zelfs nóód aan een liberale partij, zolang ze maar liberaal durft te zijn. En begriep me niet verkeerd: ik heb het niet over een abstract liberalisme. Neen. Wel over een pragmatisch liberalisme met de voeten in de klei en tussen het volk. En bovenal, een liberalisme met een duidelijke identiteit.

Want net nu wanneer we nood hebben aan deze duidelijke focus, wil Bart Tommelein zich in een pijnlijke spreidstand nestelen. De kop in De Tijd (3 mei 2022) spreekt boekdelen: 'Tommelein blaast liberaal vuur uit'. Het proces dat de partij op de sporen heeft gezet om zich ideologisch te herbronnen is nog kersvers, en de keizer-marketeer geeft al tegengas. We mogen ons echter niet van de wijs laten brengen. Onze samenleving heeft immers nood aan die sterke liberale

De zin en de onzin van een puur liberale partij. Die discussie opende de Oostendse burgemeester Bart Tommelein (Open Vld) in Knack van 4 mei 2022. Hij zei letterlijk: "Ik ben en blijf liberaal, maar ik vraag me af of een puur liberale partij nog zin heeft, en of we als traditionele partijen niet beter opgaan in een groter geheel dat de belangen van de mensen vooropstelt." Het klassieke liberale verhaal versus een open beweging. LVV-ondervoorzitter Janna Bauters reageert in een opiniestuk.

partij. Een partij die terug de ambitie heeft geloofwaardigheid, dossierkennis en consequentie na te streven. Een partij die zich inzet voor het individu, voor efficiëntie, voor vrijheid. Weg van het marketingliberalisme en terug zuiverder op de graat worden, zoals de voorzitter van Liberales het vorig jaar mooi zo mooi verwoordde (<https://www.liberales.be/teksten/2021/3/20/pleidooi-voor-eennbspcomplexloosnbspliberalsmenbsp>).

Een zelfgemaakt gerecht met pure ingrediënten, smaakt nog steeds het best. En de recepten voor een liberale partij lijken mij alvast voor de hand te liggen: kerntaken, kerntaken, kerntaken: steeds moet de vraag gesteld worden naar de taken van de overheid. We pleiten voor een sterke, efficiënte, maar kleinere overheid, een kleinere overheid leidt tot lagere belastingen; dit geldt ook voor eenvoudigere, kordate regelgeving die leidt tot minder administratie en bureaucratie. Naast de lagere overheidskost (en dus belastingen), zal dit ook tot meer initiatieven van burgers en ondernemers leiden, een liberale partij moet dan ook 'hard to get' zijn: moeilijk te verleiden voor complexe coalities. Zonder een aantrekkelijk menu, moeten we niet aan tafel willen gaan.

Fouten

We moeten de burger in de ogen durven kijken, en toegeven dat de voorbije 20 jaar fouten werden gemaakt. Door sommige aange-

gane coalities uit het verleden verloren we ons economisch kompas. Door de verworvenheden na de val van de Berlijnse muur als vanzelfsprekend te nemen, werden we naïef. Door zoveel mogelijk mensen te willen overtuigen, verloren we onze identiteit. Wie de kabbelende saus wil redden, moet er koud water aan toevoegen. In dit geval een ijsbadje misschien. Maar daarna kan ze terug opgewarmd worden met liberaal vuur en de juiste kruiding toegevoegd voor wat meer pit.

Weet je, het idee van de 'waterpartij' moet misschien een eerlijke kans krijgen. Politieke experimenten geven ons altijd nieuwe inzichten. Daarom dit voorstel, beste Bart: ik geef de klassieke partijen een faire kans in 2024. U kan in datzelfde jaar met gelijkgestemden uit andere geledingen een poging doen úw punt hard te maken. En we laten de kiezer beslissen waar de toekomst ligt.

Nieuw begin

Ik ben er alvast van overtuigd dat we aan een nieuw begin van de cirkel staan. Op het congres van enkele weken geleden werd het startschot gegeven van een inhoudelijke herbronning. Mede onder impuls van Jong VLD werden dappere stappen gezet. Misschien is het te weinig, misschien komt het te laat. Maar misschien ook niet. Ik wil alvast deze kans grijpen om Vlaanderen in 2024 te overtuigen van de kracht van het liberale verhaal vanuit een liberale partij. ■

Vivaldi: de tussenstand

Een debat over economische strategische keuzes met professor Marc Devos is nooit een “walk in the park”, en dit is een understatement wanneer het debat handelt over het bilan van Vivaldi. Voornamelijk wanneer de tegenspeler de nationaal partijvoorzitter van Open Vld betreft.

door Pieter-Jan Van De Weghe

Egbert Lachaert staat binnen de liberale beweging gekend als een ideoloog van de harde blauwe lijn, met een track record bij o.a. LVV, Liberales en het LSVV. Mede om die reden kreeg hij in 2020 het vertrouwen van de basismilitanten en versloeg hij met relatief gemak Bart Tommelein, Els Ampe en Stefaan Nuytten in de race om de voorzitterssjerp.

Verwatering

Ondanks dat sterke mandaat heeft Open Vld het moeilijk, en dat uit zich ook in de politieke peilingen. Volgens Devos is dit niet verbazingwekkend. Reeds twintig jaar verwatert het compromis de ideologische lijn van de liberale partij. De sneer van Devos dat de regeringen Verhofstadt de inspanningen van Dehaene hebben opgestookt paarde Lachaert door te stellen dat hij toen de Overpoort frequenteerde (aan de Universiteit Gent). Dat klopt, maar die erfenis torst hij wel mee, of hij dat nu wil of niet.

Bovendien levert Open Vld als relatief kleine partij de eerste minister. Dat plaatst Open Vld in een bepaald carcan. Iets waar PS-voorzitter Magnette (langs linkerzijde) en MR-voorzitter Bouchez (langs rechterzijde) geen last van hebben. Bouchez en Magnette kunnen zich als partijvoorzitter ongestoord harder opstellen. Die vrijheid heeft Lachaert niet.

Egbert Lachaert (voorzitter Open Vld): “De Croo is de goalkeeper van Vivaldi, ik het gezicht van de partij met een verdere horizon.”

Professor Marc Devos en Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert voerden een fors debat.

Volgens professor Devos is subsidieverlening in ons land een nationale sport, is er een collectief onvermogen tot goed beleid en is het evenwicht tussen overheid en burger al een hele tijd zoek. Veel tijd tot ademen gunde Devos de partijvoorzitter niet. Al gaf hij wel aan dat door de COVID-pandemie en de oorlog in Oekraïne deze regering moet beschouwd worden als een oorlogskabinet. Voorzitter Lachaert verdedigde zich met argumenten waar Open Vld zich vaak op

beroept. “De PS wou 18 miljard extra uitgeven aan sociaal beleid. Daar zegt een liberale partij resoluut nee tegen. Voor ons geen staats hervorming voor een zak geld.” Een duidelijke sneer naar de N-VA. De voorzitter haalde ook de oorlog in Oekraïne aan als bijkomende reden voor de ontsparing van het begrotingstekort: “Ons doel was evolueren naar een 3% begrotingstekort, daar waren we ook geland zonder de oorlog in Oekraïne.” Egbert Lachaert eindigde zijn betoog met een mondelinge bos bloemen voor Alexander De Croo. Hij benadrukte nogmaals de verschillende rollen: “De Croo is de goalkeeper van Vivaldi terwijl de voorzitter het gezicht is van de liberale partij met

Voorzitter Lachaert in gesprek met moderatrice en LVV-ondervoorzitster Janna Bauters.

een duidelijk verdere horizon dan Vivaldi." Professor Devos is aldus hard voor Open Vld, maar predikt geen fatalisme. Het is volgens de professor absoluut niet voldoende om enkel te beweren dat het zonder Open Vld nog veel slechter zou zijn. Devos: "Je kan evengoed zeggen dat je suïcidaal bent. Breng verdorie meer liberaal vuur binnen Vivaldi. Het is nog niet te laat, maar het is vijf voor twaalf."

Volgens Devos kan Open Vld enkel met opgeheven hoofd de kiezer tegemoet treden als ze vecht voor de puur liberale basisprincipes. Het aanpakken van het structureel begrotingstekort en het hallucinante overheidsbeslag. Devos: "De liberale partij moet een challenger zijn. Op papier moet ze dat kunnen want ze heeft de staatssecretaris voor begroting."

Ondanks het rumoer hoorden we hier en daar een zucht in de zaal, naar wij vermoeden van staatssecretaris Eva De Bleeker die eveneens aanwezig was. Op zaterdag 21 mei leidde De Bleeker overigens de congres-

Professor Marc Devos:
"Etaleer ook dat Liberaal
Vuur binnen Vivaldi."

dag Liberaal Vuur over 'Vooruitgang in de moderne economie'. Toch zal niemand in de zaal, ook Devos niet, ontkennen hoe complex het politieke speelveld er momenteel bij ligt.

Lachaert beaamde die fundamentele taak van zijn partij en toonde zich strijdbaar en ambitieus in zijn plannen. Toch liet hij het niet na om de rol van de 'experten aan de zijlijn' te hekelen: "Waar waren de experts op het moment dat Open Vld als enige regeringspartij tegen een verlaging van de BTW op elektriciteit was?" (Open Vld-fractie-leider in de Kamer Maggie De Block had het aanvankelijk over "boerenbedrog" omdat de kosten van de BTW-verlaging toch aan de burger worden doorgerekend. Later kwam Lachaert met een noodplan met daarin een permanente verlaging van de BTW naar 6 procent op elektriciteit en een tijdelijke BTW-verlaging op gas gezien de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne - nvdr.)

De voorzitter gaat verder dan Devos, naast het nastreven van de klassieke economische liberale thema's moet Open Vld (en bij uitbreiding Vivaldi) zich buigen over een nieuw politiek systeem.

Quid: de arbeidsdeal

Lachaert hamerde zoals vaak op het credo dat er meer mensen aan de slag moeten. Tussen de lijnen door gaf hij te kennen dat de 80% werkzaamheidsgraad tegen 2030 niet zal gehaald worden met de huidige deal (rond o.a. e-commerce), maar dat het desalniettemin een stap(je) in de goede richting is. De voorzitter klopte zich duidelijk op de borst. Voor even waande hij zich in de oppositie op Vlaams niveau, want hij hield sterk het regionale tewerkstellingsbeleid. Lachaert: "Er moet meer bespaard worden op regionaal niveau, we zitten op het beendergestel op federaal niveau. We hebben nood aan een deal over heel het land."

Hierin kon professor Devos Lachaert grotendeels volgen. Toch accentueerde Devos nog twee grote hefbomen en hij schuwde daarbij de grote ideologische strijd niet: de werkloosheid in de tijd en de loonnorm zijn een uiting van een communistische planning rond lonen in ons land.

Het debat, gemodereerd door LVV-ondervoorzitter Janna Bauters en Thomas Buyse symboliseerde nog maar eens de moeilijke positie waarin Open Vld verkeert. Het debat was een clash tussen de onafhankelijke vrijemarktdenker en de ietwat vastgeketende ideoloog. Het was een debat tussen rationaliteit en pragmatisme, waarbij de beide sprekers inhoudelijk op dezelfde lijn zaten. Professor Devos wou Open Vld nog niet quoteren binnen de Vivaldi-regering, maar gaf wel de waarschuwing dat een tweede zit om de hoek loert.

Het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) zal alvast elk voorstel steunen dat de economische ramkoers naar Zuid-Europese situaties omkeert.

"Optimism is a moral duty." ■

Moderator 2 van het LVV,
Thomas Buyse, en Egbert
Lachaert.

“Het is theater zoals te verwachten en zoals te voorzien was.” Wat Jan Fabre in 1982 op de planken liet opvoeren, was een gewone werkdag van acht uur met eindeloos herhaalde handelingen die uitmondten in ontzettende moeheid. Wat nu moet doorgaan voor een historische omwenteling na de verkiezingen in Noord-Ierland, is al snel omgeslagen in voorspelbaar theater. De protestanten zetten de hakken in de grond, nu geen enkele unionistische partij erin geslaagd is de grootste te worden, de ‘democraten’ van de DUP niet, de gematigde UUP al evenmin. Ze waren er zo aan gewend dat zij de ‘first minister’ zouden leveren, dat er geen plan B bestond om de winst van de herenigingsgezinden met Ierland van Sinn Féin politiek te verteren.

De Ierse zweer

door Lukas De Vos

Volgens de Goede Vrijdagakoorden (de protestanten houden het bij Belfast-verdrag) uit 1998, dat een einde stelde aan dertig jaar burgeroorlog, de ‘troubles’) krijgt de grootste partij het eerste ministerschap en levert de grootste oppositiepartij van de andere obediëntie de vicepremier. Ondanks alle waarschuwingen van de auguren waren DUP en UUP van de hand gods geslagen toen het onmogelijke toch gebeurde: Sinn Féin haalt 29,1% van alle stemmen, DUP 21,3% en UUP 13,5%.

Zetelverdeling

Door het ingewikkelde systeem van zetelverdeling met een eerste en een tweede voorkeurstem haalt Sinn Féin maar 27 zetels op 90 in de Stormont, DUP 25 en UUP 9. Er zijn maar twee winnaars: Sinn Féin en de Alliance Party (11,2%, 17 zetels) die zowel nationalisme als unionisme met Londen afwijst – en onevenredig veel zetels haalt, net als de onafhankelijken (4 zetels met 15,9% van de stemmen!) Nochtans stond het in de sterren geschreven, en wel mede hierom. Sinn Féin wordt niet langer geleid door de kopstukken van het gewapend verzet tegen de protestantse overheersing.

En de tijden zijn grondig veranderd, vrouwelijker, volwassener geworden. In 1998 hielden zowel de republiek Ierland als de Noord-Ierse deelstaat van het VK een volksraadpleging over het vredesbestand. Het werd met grote 2/3e meerderheid goedgekeurd. Nu heb ik een lange ervaring met de Ierse toestanden, mede door familierelaties,

en journalistiek werk. Ik stond met open mond te kijken toen de radicale dominee Paisley – als hij het woord ‘katholiek’ hoorde spuwde hij brandende pek en zwavel – en de nummer twee van de Provos (Provisional IRA) in Derry, McGuinness, in 2007 samen het regeringsbeleid in Noord-Ierland gingen uittekenen in opvolging van de gematigde David Trimble.

Criticaster

Paisley was van 1979 tot 2004 onafgebroken (behalve in zijn speeches) lid geweest van het Europees Parlement. Meer nog dan Brexiteer Nigel Farage toonde hij zich een onberekenbaar criticaster van de Europese Unie. Ik heb hem herhaaldelijk geïnterviewd, ook toen zijn zoon burgemeester van Belfast was, en zijn dochter zijn privésecretaresse, een kleine, godvrezende KMO, om zo te zeggen.

Andere beelden passeren moeiteloos voor mijn geestesoog. Derry, het museum. De zaalwachter vertelt me hoe hij op Bloody Sunday zijn vader verloor, doodgeschoten door het Britse Leger. “En mijn broer is later terechtgesteld door het IRA. Als verrader. Later bleek dat onwaar te zijn.”

Armagh, de protestantse tempel. Vlak over de katholieke kathedraal die vol zat. Ik was de enige bezoeker. Eeuwige dankbaarheid van de dominee omdat ik in het kleine museum een tekst kon lezen. Een Nederlandse bijbel uit de 16e eeuw.

Belfast, Europahotel, het meest gebombar-

Worden Michelle O'Neill (rechts) en Mary Lou McDonald straks de boegbeelden van Noord-Ierland?

deerde hotel van West-Europa. Vlak naast de opera. Op het kruispunt was pas een bom ontploft. Ik had een afspraak met David Trimble twee huizen verder, en een republikeinse taxichauffeur (alle ‘black cabs’ aan het treinstation zijn katholieken). “Waar zal ik je afzetten? Voor het hotel of voor het UUP-hoofdkwartier?” Wist dus alles al.

Vier minuten

Richting Carryduff onder Belfast. Open veld, twee lege buildings, een schooltje verderop. Sinn Féin staat me op te wachten, een verrassing. Feestje voor kinderen. “Iedereen uitgezet, schooltje moet dicht”. Plots komen vijf man binnen, vier lijfwachten rond Gerry Adams. Krijgt geld van die arme mensen, wijst naar mij: “Je krijgt vier minuten.” Heb er vijf gekregen, hij sliep elke dag ergens anders.

Omagh. Laat mijn vrouw voor het eerst Noord-Ierland zien, verzeker haar dat alles vredig én mooi is, het vredesakkoord is gesloten. Weg afgesloten door de politie. Bomaanslag, 29 doden.

Noord-Ierland was jarenlang het toneel van oorlog en terreur.

Carlingford, dampig hotel. Een koppel uitzinnig kwaad. "Vuile Britten, praaien ze ons jacht. Alsof we misdadigers zijn." Newry, ik steek de grens over, er zijn nog strakke controles. Stop, vraag naar de luitenant. Of ik foto's mag maken? "Had je organisatie vooraf moeten aanvragen." Pas in Dublin merk ik dat de film uit mijn foto-apparaat inmiddels verwijderd werd.

Coalisland, streek van de door het Britse leger en de UDA-militie vermoorde activiste Bernadette Devlin. Afspraak in een achterkamertje van de pub. Onder de dreigende schaduw van het versterkte politiekantoor. Nauwelijks verstaanbare jongeman toont de striemen en wonden van zijn mishandeling door de politie.

De voormalige Sinn-Féin-leider Gerry Adams sliep elke dag ergens anders.

Nare kabouters

Belleek, grensbrug richting Ballyshannon. Een leraar uit Derry heeft er een motel opgezet, "you can't miss it, the thatched house", met strooien dak. Enige bezoeker. Krijg van een oud besje een zelfgestookte fles Pocheen, "zie je leprechauns, nare kabouters". Veel hoofdpijn ja.

Om maar te zeggen hoe uiteenlopend en plaatselijk sommige vetes kunnen zijn. De groene muur door de hoofdstad scheidt schapen van bokken, Falls Road (katholiek) is even veelkleurig met street art als Shankill Road (protestants). Ik zie me daar nog zitten bij David Ervine, drie hoog in een gammelhuis, krakende trap. Was van de protestantse Ulster Vrijwilligers (UVF), net vrijgelaten na 1980 uit de Maze-gevangenis. Voor moord. Had zich bekeerd tot gewelddoos verzet. Wordt nu bedreigd door splintergroepen van het IRA én rivaliserende milities van UVF. Zou het later nog tot verkozene van Oost-Belfast schoppen, en de aanzet geven tot de loyalistische wapenstilstand van 1994.

Dat zijn de beelden die ons blijven achtervolgen. Het fanatisme bedwingen, dat was de opdracht. En dat had Sinn Féin eerder begrepen dan de unionisten. Want de Ierse nationalist hadden al langer door dat de tijd in hun voordeel speelde, zodra ze van het geweld afraakten. De geboortecijfers van de katholieken liggen al een eeuw hoger dan bij de protestanten. De achterstelling niet minder. En dus predikte men verzoening, we-

tende dat het Goede Vrijdagakkoord Londen voor het blok had gezet. Het bepaalde dat Londen verplicht was een volksraadpleging over hereniging van Ierland te houden "als er tekenen zijn dat een meerderheid voor een statuutswijziging is".

Plots realiseert de DUP zich dat zij niet met haar tijd is meegegaan. De godsdienstige overtuiging is op de achtergrond gedrongen, koopkracht en jobs bepalen nu het kiesgedrag. De DUP houdt krampachtig vast aan een verbod op vruchtafdriving. Sinn Féin wijst er fijntjes op dat dankzij haar het Ierse parlement is afgestapt van dit onhoudbare standpunt. Ik was erbij in 2014, toen voor de Dáil in Dublin honderden conservatieve christenen de maagd Maria aanriepen en psalmen aanhieven tegen kindermoord, aangevuurd door traditionele pastoors. Ik stond gelukkig aan de andere kant van het hek, met Sinn Féin afgevaardigden die een wisselmeerderheid zouden leveren. In 2018 was het zover.

Vrijwel onopgemerkt bleek evenwel dat het linkse Sinn Féin in Dublin na de verkiezingen van 2020 de op één na grootste partij was geworden. Noord-Ierland doet nog beter. Het is best denkbaar dat Michelle O'Neill in Belfast en Mary Lou MacDonald in Dublin straks regeringsleider worden (de peilingen zien een steeds grotere voorsprong in de Ierse Republiek). Dan komt Boris Johnson (als hij er dan nog zit) in de knel. Hij kan moeilijk een referendum blijven afwijzen, zoals hij voor Schotland doet. Zeker nu de plaatselijke verkiezingen in het VK een forse tegenvalser werden: de door schandalen geplaagde Conservatieven verloren 450 zetels, vooral de SNP en de LibDems wonnen. Johnson zit geprangd tussen hardliners in Ulster, die elk toltoezicht in de Ierse Zee afwijzen, de afscheidingspartijen, en de EU die elke wijziging van het Noord-Ierland protocol van de hand wijst.

De DUP zet nu alles in op filibusteren. Ze bleef weg van de verkiezing van een Stormontvoorzitter, ze weigert een coalitie, ze hoopt op 24 weken legaal uitstel. En als alles mislukt moet de Britse voogdijminister nieuwe verkiezingen uitschrijven. Dat zou wel lelijk kunnen tegenvallen. ■

'Ontspoorde' inflatie : klopt dat wel?

Recent is de inflatie bijzonder snel en aanzienlijk toegenomen. En het aantal logische verklaringen daarvoor zijn veelvuldig: corona (waardoor op sommige plaatsen de productie en/of het transport van goederen tijdelijk is stilgevallen of alleszins vertraagd), schaarste aan grondstoffen, en vooral energie (door de redelijk snelle herneming van de economie na corona), uiteraard de crisis in Oekraïne enz. En dan weten we uit onze cursus economie: als er een onevenwicht is tussen vraag en aanbod, dan stijgen de prijzen. Maar klopt dat hier wel?

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Corona heeft inderdaad heel wat zaken ontregeld, maar er is toch geen productiecapaciteit verloren gegaan? Stilstand, zelfs leegstand is toch nog iets anders dan (onomkeerbare) vernietiging van capaciteit? Bovendien zijn heel wat industriële processen in verregaande mate geautomatiseerd (denken we maar aan de massale introductie van robots), zodat een tijdelijk tekort aan arbeidskrachten (door ziekte en/of quarantaine) niet persé de hele productie en/of distributie lamlegt? Hoe verschrikkelijk de gebeurtenissen in Oekraïne ook zijn, in alle andere landen van de wereld hebben de Russen (gelukkig maar...) het maatschappelijk en/of industrieel weefsel niet plat gebombardeerd? Ondertussen blijft Rusland (uit bittere noodzaak) ook vlijtig verder olie en gas exporteren?

Schaarste preken

Wij vragen ons af of er geen ander mechanisme aan het werk is. Laten we een fictief voorbeeld nemen: stel je bent ondernemer en je verkoopt per dag (gemiddeld) 100 stuks van uw product, waarop je een 'normale' winst maakt van 1 euro. Stel dat je (al dan niet kunstmatig) de productie en/of het aanbod verlaagt tot 90 stuks (dus er komt schaarste) waardoor je de winstmarge kunt optrekken naar 1,5 euro per stuk. Dan wordt $90 \times 1,5 = 135$ (vanuit het standpunt van de

Alles is goed om de inflatie te verklaren: ook het containerschip van Evergreen dat in het Suezkanaal vastliep zodat veel producten niet tijdig op hun bestemming in Europa geraakten en de prijzen stegen.

producent) een veel beter model dan $100 \times 1 = 100$? Dus alle producenten hebben er belang bij om "schaarste te preken": we vinden onvoldoende grondstoffen - de productie van chips of andere onderdelen kan niet volgen - er zijn niet genoeg (geschoolde) arbeidskrachten - er zijn niet genoeg chauffeurs om de goederen tot bij de klant te krijgen - er ligt één boot dwars in het Suezkanaal en plots zijn alle aanvoerlijnen "verstopt" - ...

Kritisch denken

Zouden de producenten begrepen hebben dat de ongebreidelde wil om (qua volume)

steeds maar te willen groeien, eerder waanzin is en dat het beter is (trouwens niet alleen voor hun rentabiliteit, maar - paradoxaal genoeg - ook voor het leefmilieu) te focussen op winstmaximalisatie (zie maar hoe wonderlijk snel de aandelenbeurzen wereldwijd hersteld zijn, zowel van de corona-crisis als van de invasie in Oekraïne). En die hoge inflatie komt ook de overheid nog eens goed uit: hoe meer inflatie, hoe sneller het relatieve gewicht van de overheidsschuld tegenover de nominale waarde van het BNP afneemt (zonder daarbij te vermelden dat inflatie een verdoken vorm van vermogensbelasting is. Zonder in complotdenken te willen vervallen, kan het toch geen kwaad eens kritisch of "anders" naar alle feiten te kijken? Misschien is die hoge inflatie eerder een oorzaak dan een gevolg? ■

"Er ligt één boot dwars in het Suezkanaal en plots zijn alle aanvoerlijnen 'verstopt'."

Richard Foqué

Shakespeare, Hamlet, akte1, scène1. Een sombere, koude winternacht aan de poorten van kasteel Elsinore in Denemarken. Officier Bernardo lost wachter Francisco af, en vraagt hem (in de vertaling van Willy Courteaux) 'Wachter, wat is er van de nacht? Francisco antwoordt 'Sta, en zeg het zelf'.

Wat is er van de nacht?

Door Jaak Gregoor

Deze tekstregels intrigeren de inmiddels 79-jarige architect, Gewoon Hoogleraar Emeritus in de Ontwerpwetenschappen aan de Universiteit Antwerpen en dichter Richard Foqué reeds sedert zijn humaniora. Voor Foqué gaat deze geheimzinnige dialoog van slechts twee zinnen over de existentiële queeste van de mens naar de zin van het bestaan in een niet te doorgronden, autarche en zinledige wereld. Over de duisternis waarin de reiziger zijn weg zoekt. Een eindeloze reis door de nacht.

Zo dwaalt de reiziger / door kruisende wegen / in het labyrint van de tijd, / de weg ten einde / de grenzen bereikt.'

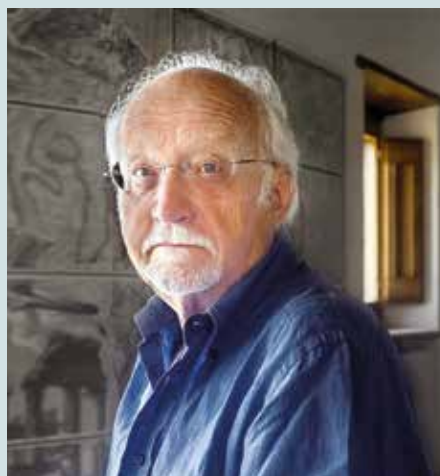
Een slordige zestig jaar later is het resultaat een episch gelaagd contrapuntisch gedicht van ruim 540 regels, waarin Foqué ons met meesterlijke taalbehendigheid voert langs religies en mythen, oorlogen en rampen, historische en prangend actuele thema's. 'Het is vluchten / Het is blijven'.

De dichter confronteert het individu met wat Albert Camus noemt het zwijgen van het universum. Foqué: "Ik groeide op met het existentialisme. Het denken van Albert Camus zit in mijn poëzie verweven. Wat doe je in een wereld die blind haar eigen weg gaat? Je maakt er een eind aan of je geeft zin aan je eigen leven."

De gelaagdheid van de tekst ademt dan ook evengoed enige subtiele troost en prana.

'Sta dan reiziger / waar duister licht wordt' – 'Sta waar de zon de aarde raakt / verbrand niet'.

'Wat is er van de nacht?' is het thematisch sluitstuk bij de drie vorige bundels van Ri-

chard Foqué: De grote rokade (2012), Hier staan wij (2015) en Vermoeden van licht (2017). Het is bovendien een knap voorbeeld van synesthesie tussen poëzie, beeldende kunst en muziek. Een ode aan hen die reizen door de nacht, die zoeken en vragen.

Els Vos

De begaafde en gelauwerde grafische kunstenaar Els Vos (Antwerpen, 1963) illumineerde de hardcover-uitgave met 21 originele etsen die de sfeer van de gedichten treffend gestalte geven als plastische weergave van de menselijke zoektocht naar wie we zijn en welke plaats we innemen binnen orde en chaos.

Els Vos: "Ik was verheugd en vereerd dat Richard me vroeg om bij zijn episch gedicht een reeks werken te maken; niet zozeer als illustraties, maar meer als een tweede 'beeldende lijn' bij de tekst. Ik heb me laten leiden door de ritmiek en hoe ik mijn aanvoelen van de tekst kon laten weerspiegelen in mijn werk."

De 21 etsen zijn door de kunstenaar eigenhandig gedrukt, waarbij elke ets in meerdere druklagen werd opgebouwd. Sommige etsen zijn heel herkenbaar, andere verlaten meer de figuratie en neigen naar abstractie.

Tom Bessemans

Bij de voorstelling van de dichtbundel op zaterdag 18 december 2021 in abdij Keizersberg in Leuven werd een registratie beluisterd van (een gedeelte van) het gedicht, voorgedragen door de dichter zelf, tegen de muzikale achtergrond van een prachtige soundscape van Tom Bessemans en zijn avantgarde-ensemble SCHiM.

Tom Bessemans: "Mijn vader, muzikant Paul Bessemans, creëerde dik 50 jaar geleden een multimediaal project samen met Richard Foqué. Wij hadden thuis zijn dichtbundels en ik las daarin al eens een gedicht. Toen ik een paar jaar geleden naar aanleiding van mijn project Cave Inn opnieuw contact zocht met Richard, vertelde hij me over een nieuwe dichtbundel waar hij mee bezig was en vroeg me of ik het zag zitten daar muzikaal iets mee te doen. En zo kwam het een van het ander."

Intuïtief verklankt Bessemans met zijn compositie eveneens de juiste sfeer bij de teksten. Met slimme muzikale spanningsbogen slaagt hij er in tekst, voordracht en muziek te versmelten tot een organisch geheel. Een beklievende luisterervaring.

www.schim.bandcamp.com . ■

'Wat is er van de nacht?' van Richard Foqué met illustraties van Els Vos is een uitgave van Uitgeverij P Sint-Antoniusberg 9, 3000 Leuven 0032 (0)16 23 12 45 - contact@uitgeverijp.be

Dupuis wordt 100 jaar

Dit jaar viert de uitgeverij Dupuis haar honderdste verjaardag. Om het honderdjarige bestaan van de uitgeverij te vieren, pakt Dupuis dit jaar uit met enkele voorname evenementen onder meer een mega-editie van Robbedoes.

door John Rijpens

Gelegen in Marcinelle, met een Nederlandstalige redactieploeg aan de Ommeganckstraat in Antwerpen, publiceerde Dupuis sinds 1938 het stripweekblad Robbedoes maar dat ophield te verschijnen in 2005. Ter gelegenheid van de honderdste verjaardag verscheen in maart een mega-editie (192 pagina's) van Robbedoes waarin tal van tekenaars en scenaristen terugblikken via een ruime selectie van striphelden en series van weleer. Een terugkeer van Guust Flater, de inmiddels 65-jarige bekende kompaan van Robbedoes, wordt aangekondigd tegen 19 oktober. Verder is het uitkijken naar het eenmalig verschijnen van Robbedoes Magazine dat hulde gaat brengen aan de creatievelingen van het stripweekblad onder de slogan "gezonde jeugdlectuur, boeiende ontspanningsromans en betrouwbare vulgarisatie".

Stevig vlaggenschip

Dupuis was meer dan Robbedoes. De uitgeverij werd ook het vlaggenschip van de oer populaire Jan Kordaat, De Blauwe Sperwer, Buck Danny, Kwabbernoot, Marsupilami, Blondie en Blinkie, Jerry Spring, De Baard en de Kale, Musti, Lucky Luke, Nastasja, De Blauwe Bloezen, Bollie en Billie, Johan en Pirrewiet, Guus Slim, Sammy, de Smurfen (van 1963 tot 1991) e.a.

Dupuis werd als drukkerij opgericht in Marcinelle door Jean Dupuis (1875-1952). Het was zijn zoon Charles (1918-2002) die ook brood zag in het uitgeven van het populaire vrouwen- en pulpblad Bonnes Soirées dat spoedig, onder invloed Jean Dupuis' Nederlandse schoonzoon René Matthews

een Nederlandstalige zus kreeg: De Haardvriend (sinds 1934) met vaak vertalingen uit het Frans van grote broer Bonnes Soirées. Was het de verdienste van Matthews dat De Haardvriend ook meteen kansen gaf aan Nederlandse en Vlaamse auteurs voor het schrijven van al dan niet bitterzoete verhalen (we denken aan Jo Van de Put, Marcella Knaepen, A. Van Thaeer, Robert Van Passen, Dora Nijhof, F. Van Breendonck, W. Pauwels voor de Tweede Wereldoorlog, en na de oorlog aan: Enny Kenis, Lita ter Heyden, Leo Geerts, Minus Van Looi, Xavier Snoeck, Marcel Polfliet, Nai-lin alias Liliane de Stordeur en de ons aller Rik Scholiers, journalist bij Het Laatste Nieuws, net als Piet Van Assche – lekkere bijverdienste, Jo Van den Put, Marcel Polfliet, Tine Bruinoghe en vele anderen.

Humo

En dan was er ook het televisieblad Humo-radio dat echt groot werd onder de leiding van Jef Anthierens, die er Humo van maakte en die zijn broer Johan in de handen gaf van de opvolger van De Haardvriend, Mimosa en nog later Mimo.

Dupuis gaf ook boeken uit: detectiveromans in hun eigen Alibi-reeks en liefdesromans in hun Parel-reeks.

Een van hun bekendste thuisschrijvers was Albrecht Ram (pseudoniem van Georges van den Bossche, die ook schreef onder het pseudoniem Peter Polder), aanvankelijk linotypist, later bevorderd tot redacteur bij de uitgeverij Dupuis. Hij schreef vooral geslaagde avonturenverhalen in het thriller-genre, zoals zijn debuutroman 'De zeven dwazen. Roman zonder helden' (1951) naast 'De Rat', 'Een teugelloze', 'Wild water', 'Op ontdekking in de occulte wereld' (als Peter Polder, een objectieve, goed gedocumenteerde uiteenzetting over mysterieuze verschijnselen), 'Gevangenen achter glas' (het verhaal van de directrice van een readaptatie-oord voor prostituées, als Peter Polder). Het was echter niet allemaal goud dat blonk. De uitgave van een sportblad ('Sprint') mislukte et het publiceren van een televisieblad naar Amerikaans model op klein formaat (TV Family) werd in 1953 na 14 weken gestopt.

Familievetes

Na tal van familievetes werd het bedrijf in 1985 gedeeltelijk overgenomen door de groep Hachette en de groep Brussel Lambert en in 2004 door de groep Média Participations, die in 1996 al de uitgeverij Le Lombard en in 1998 de Franse uitgeverij Dargaud had opgekocht. ■

Van Gertrude Stein onthouden we vooral dat ze ooit dichtte 'A rose is a rose is a rose'. Ze kwam niet in de verleiding om de roos lelie te noemen, of tulp, of chrysanth. Neen, in al haar glorie is een roos een roos.

Een peiling is een peiling is een peiling

door Annemie
Neyts-Uyttebroeck,
minister van Staat

Niet zo is een peiling een peiling, geen verkiezing, noch een stemming. Neen, een peiling is een peiling.

Niet zo voor de VRT, De Standaard, de Universiteit Antwerpen of de VUB: zonder enige schroom noemen ze hun peiling nu al dagenlang 'de Stemming', getooid met een mantel van wetenschappelijke serieuze die ze ontleen aan hun academische werkomgeving. De 'anonieme' deelnemers aan de online peiling, noemen ze steevast KIEZERS.

Onderaannemers

Dat het panel van online gepeilden gestroomlijnd wordt om overeen te komen met de globale Vlaamse volwassen bevolking moeten we voetstoots aannemen, maar hoe dat precies gebeurt, behoort blijkbaar tot de fabricatie geheimen van de twee onderaannemers die het panel samenstelden. De academici hebben wel de serieuze van de ondervraagden getoetst, door bijvoorbeeld al wie minder dan 5 minuten spendeerde aan het invullen van de vragen te weren, evenals auteurs van 'non sensicale' antwoorden. Om een berucht Amerikaans columnist te citeren: "I am not making this up." Zo houden ze iets meer dan 1.800 'bruikbare' resultaten over.

Als circa 25% daarvan zeggen voor het Vlaams Belang te willen stemmen, dan heb je een voldoende groot panel om hypothesen

'De Stemming' van de VRT is controversieel: "Ivan De Vadder is Ivan De Vadder is Ivan De Vadder."

en dergelijke te formuleren. Maar wanneer je een 'panel' hebt van een 100-tal respondenten, of nog minder, dunkt mij dat je daaruit niet veel meer kan concluderen dan dat de partij in kwestie inderdaad in de problemen zit.

Toogpraat

Peroreren over 'de Groene kiezer' of 'de Open Vld-kiezer' op basis van zo'n klein panel en daar dan een halve of hele kolom tekst mee vullen, is gewoon niet ernstig.

Het 'onderzoek' naar de criteria die Vlamingen hanteren om te oordelen of iemand Vlaming is, is van een stuitende lichtzinnigheid, net acceptabel aan een toog, maar toch zeker niet in een universitair onderzoekscentrum. Het 'onderzoek' gaat daarenboven helemaal voorbij aan hoe particularistisch Vlamingen in die dingen zijn, ook jegens elkaar.

Ooit vroeg ik aan een Ternats echtpaar of de mensen met wie we net gesproken hadden (tijdens een campagne) van Ternat waren, en ik kreeg als antwoord, neen, die wonen

hier al 25 jaar maar die zijn niet van hier.

Wilfried Martens heeft zich ooit aan een BHV-campagne gewaagd, en op de jaarmarkt van Drogenbos kreeg ik de vraag "Annemie, wa komt da ie doen?". En ik: "Hem es kandidoet", en zij: "Mo, hem es ni van ie." Sorry voor mijn stuntelige weergave, maar dat ging dus als volgt: «Annemie, wat komt die hier doen?». En ik: "Hij is kandidaat", en zij: "Maar hij is niet van hier."

Ik bedoel maar, mocht er gevraagd zijn naar de criteria om te oordelen of iemand een 'echte' stadgenoot is, of niet, dan zou je waarschijnlijk ongeveer dezelfde antwoorden krijgen. Of je dat kan gelijkstellen met een gebrek aan tolerantie, weet ik nog zo niet. Of je met dergelijke benaderingen überhaupt iets nuttigs kan aanvangen, blijft een open kwestie. Maar ze zal wel flink wat euro's hebben opgeleverd...

Le malheur

Men zal mij natuurlijk tegenwerpen dat ik lid ben van één van die partijen die analisten van alle slag liefst zo snel mogelijk zouden zien verdampen (waarom eigenlijk?), en dat ik daarom zo kritisch ben voor het feestje dat ze verkeerdelijk 'De Stemming' noemen en waarmee ze telkens enkele weken zoet zijn.

Maar ik herhaal twee dingen: een peiling is een peiling is een peiling, en dus geen stemming. En het gezegde van Albert Camus is meer dan ooit juist "Mal nommer un objet, c'est ajouter au malheur de ce monde."

Wie een peiling verkeerdelijk een stemming noemt, vertekent de politieke realiteit en draagt bij tot de heersende misère. ■

Als een keitje op het water

door Bert Cornelis

“Een zware ziekte en de uitzonderlijk mooie maar ook

veeleisende opdracht als rector vallen in dit stadium van mijn ziekte niet langer te combineren”, zo liet ze in een persbericht weten. Caroline Pauwels werd in 2016 de tweede vrouwelijke rector, na Els Witte, van de VUB en volgde toen Paul De Knop op. Haar tweede mandaat begon in 2020. Zij bracht de VUB vooral in stelling als radicaal humanistisch, digitaal, democratisch, divers en duurzaam, met de sterke band met de hoofdstad Brussel.

Cirkels

Pauwels bouwt haar boek op rond het element ‘cirkel’. Ze vertrekt van de kleinste cirkel, het ik, de eigen persoon om de lezers mee te voeren naar de grotere cirkels: haar gezin, de vriendenkring, de universiteit, de samenleving en de wereld. Voorzichtig en ontluikend neemt ze haar lezer mee en kijkt ze zelf altijd even in de spiegel. Dit alles doorspekt met empathie, diepmenselijkheid en intellectuaalisme. Ze doorbreekt daarmee het ietwat saaie beeld van de academische wereld die veelal afstandelijk en koud is.

Maar ze laat ook veel van zichzelf zien, en dat maakt haar heel kwetsbaar. De foto op de achterflap ademt die frêle kwetsbaarheid. Zo leren we dat ze als kind hield van het laten opspringen van keien op het water die dan in cirkels eindigden, dat ze gescheiden van haar man leeft, een wereldreiziger die zich niet aan één plek kon binden, dat ze haar kinderen alleen opvoedde, dat ze van mooie tafels en serviezen houdt, dat ze aanvankelijk journalist wou worden, dat ze van zwemmen houdt, dat ze van veel volk houdt, maar ook van eenzaamheid. Kortom iemand die je niet onder één hoed vangt, en dat maakt haar zo

Op dit ogenblik is aan de Vrije Universiteit Brussel een verkiezingsstrijd aan de gang om Caroline Pauwels op te volgen. Zij kondigde eind februari immers aan dat ze wegens haar aanslepende ziekte ontslag nam als rector. Op 21 juni moet er een nieuwe rector zijn. Dokter Dirk Devroey en fysicus Jan Danckaert zijn kandidaat. Pauwels kreeg ongeziene steunbetuigingen na haar vertrek en zij wordt geloofd voor haar doorzettingsvermogen en positivisme in deze voor haar moeilijke tijden. Deze levenswijsheid schreef ze op treffende wijze neer in haar boek ‘Ronduit. Overpeinzingen van een possibilist.’ Een boek dat verplichte lectuur is voor doemdenkers.

Caroline Pauwels noemt zich een possibilist. (foto Houtekiet)

boeiend als mens. De kracht die van haar uitgaat, vooral als ze het over haar ziekte heeft, is een eyeopener voor de lezer.

Tegen hokjesdenken

Doorheen haar eigen verhaal komt ze altijd weer tot de verdediging van fundamentele waarden zoals de vrijheid, het vrij wetenschappelijk onderzoek, de Verlichting. Daarbij schuwt ze het debat niet. Bijvoorbeeld met de nationalist en populist die zich door hun absolutisme allesbehalve verdedigers van die Verlichting tonen.

Om dan te komen tot haar grote levensvorm:

ronduit zijn. Het is voor haar een benadering van de wereld waarvoor de cirkel symbool staat. Een cirkel is namelijk ronduit, hij heeft geen snijpunten en is de perfecte remedie tegen hokjesdenken. Cirkels zijn dynamisch en vol mogelijkheden. Ze reflecteren haar geloof in possibilisme, in de mogelijkheid van een betere toekomst.

Ze heeft het verder over de jeugd, die we te hard aanpakken: “Laten we liever kijken naar wat jonge mensen vandaag wél kunnen.” In de laatste hoofdstukken gaat ze dieper in op Europa, op figuren als Hannah Arendt en Karel Van Miert.

Haar laatste woorden ten slotte zijn van een ontwapenende schoonheid: “We hebben, laten we wel wezen, geen oorlog meegemaakt. Onze dieptepunten zijn, met alle respect voor het individuele leed van de voorbije maanden, niet vergelijkbaar met wat zijn (ze bedoelt de Oostenrijkse auteur Stephan Zweig) generatie meemaakte. Die generatie heeft echter wel, op de puinen van de Tweede Wereldoorlog, de verzorgingsstaat opgebouwd, het Europees project doen herrijzen, de Verenigde Naties in het leven geroepen. Zullen wij op dezelfde wijze boven zichzelf uitstijgen? Zullen wij in staat zijn het tij te doen keren? Als possibilist wil ik geloven dat we dat kunnen. Niet als mens, maar als mensheid. Maar we moeten willen. En we moeten er nu aan beginnen.” Wijze woorden nadat in Oekraïne de oorlog uitbrak! ■

Caroline Pauwels, Ronduit. Overpeinzingen van een possibilist, Houtekiet, Antwerpen/Amsterdam, 2021, 261 blz., 21,99 euro.